

§ 327

Avgränsningssamrådsyttrande över luftledningsdragning mellan Svartbyn och Hertsöfältet

Ärendenr M-2020-4062

Miljö- och byggnadsnämndens beslut

1. Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att anta avdelning miljö och byggs synpunkter och bedömning som sina egna.
2. Tillägg till yttrandet är att man bör överväga markförlagd ledning från norr om Sundet till Hertsöfältet.

Sammanfattning av ärendet

Vattenfall via Sweco Energy AB har aviserat att de har ett avgränsningssamrådsunderlag som visas för information och synpunkter gällande dragning av två nya 150 kV luftledningar mellan Svartbyn och Hertsöfältet. Skriftliga synpunkter ska senast vara inkomna 2020-12-22. Miljö- och byggnadsnämnden har därmed tillfälle att komma in med synpunkter på remissen.

Vattenfall Eldistribution AB avser att ansöka om koncession (tillstånd) för två 150 kV ledningar, sambyggda i gemensamma stolpar, mellan Svartbyn i Bodens kommun och Hertsöfältet i Luleå kommun. Syftet med de nya ledningarna är att förstärka regionnätet i området och därmed möjliggöra för Luleås expansion. För att kunna möta efterfrågan från bland annat byggsektor, transportsektor och industri och samtidigt uppfylla klimatmålen behövs mer elektricitet.

Det aktuella samrådet är en fortsättning av det samråd som hölls under hösten 2019 avseende en ny 150 kV kraftledning mellan Svartbyn och Lerbäcken. Efter samrådet hösten 2019 har Vattenfall Eldistribution AB mottagit förfrågningar om ökade effektuttag i området. Det innebär att det behövs två nya 150 kV ledningar, sambyggda i gemensamma stolpar, för att tillmötesgå de nya effektbehoven. Ledningarna utgår liksom tidigare från den befintliga stamnätsstationen Svartbyn i Bodens kommun, men istället för att ansluta till Lerbäcken kommer ledningarna att ansluta till ny transformatorstation på Hertsöfältet. Svartbyn-Hertsöfältet ersätter den tidigare samradda ledningen Svartbyn-Lerbäcken, som alltså inte blir aktuell när de nya 150 kV ledningarna mellan Svartbyn och Hertsöfältet byggs.

Avdelning miljö och bygg föreslår miljö- och byggnadsnämnden beslutar att anta avdelning miljö och byggs synpunkter och bedömning som sina egna.

Sammanträdet

Avdelning miljö och bygg föredrar ärendet.

Berndt Hällgren (S) föreslår att man förordar nedgrävd ledning från norr om Sundet till Hertsöfältet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer avdelning miljö och byggs förslag med Berndt Hällgrens (S) tilläggsförslag under proposition och finner att miljö- och byggnadsnämnden bifaller förslaget.

Avdelning miljö och byggs synpunkter och bedömning

Miljö- och byggnadsnämnden är tillsynsmyndighet över Naturreservatet Ormberget-Hertsölandet. Avdelning miljö och bygg väljer därför att gå via miljö- och byggnadsnämnden för att avge ett yttrande skilt ifrån det kommungemensamma yttrandet som Luleå kommun lämnar.

Avdelning miljö och bygg har tagit del av remisshandlingarna och har följande synpunkter.

Reservatsföreskrifterna för Naturreservatet Ormberget-Hertsölandet

Enligt reservatsföreskrifterna är det utan Luleå kommuns tillstånd förbjudet att inom hela reservatet anlägga luft- eller markledning (A9). Det är även förbjudet att skada eller förändra mark, sjöbotten, havsbotten eller vegetation, t.ex. genom att spränga, borra, schakta, dika, dämna, utfylla, anordna upplag, tippa, gräva, muddra eller bedriva täkt i någon form (A1). Samt att det är förbjudet att anlägga väg (A4). A1, A4 och A9 är punkter från reservatsföreskrifterna.

Dispens från reservatsföreskrifterna

Enligt miljöbalken får dispens från reservatsföreskrifterna lämnas om det finns särskilda skäl. Beslut om upphävande eller dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område (MB 7:7 §). Dispens enligt någon av bestämmelserna i 7, 9-11, 18 a- 18 e, 20 och 22 §§ från förbud eller andra föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel får ges endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (MB 7:26 §).

Inom naturreservatet föreslagna dragningar av ledningar Området vid Sinksundet/Revelsudden/Ormberget

Området vid Sinksundet/Revelsudden/Ormberget där ledningarna passerar över till Hertsölandet är troligen det området med de högsta naturvärdena längs ledningsdragningen. I avgränsningssamrådets handlingar finns ingen naturvärdesinventering presenterad. Avdelning miljö och bygg anser att Vattenfall behöver ta fram en naturvärdesinventering (enligt SIS-standard), om inte så är gjort, utifrån detta material ska man föreslå olika alternativ att ta sig över området på bästa sätt med minsta möjliga påverkan på naturvärdena, men också med tanke på minsta möjliga påverkan på upplevelsevärdena för friluftslivet. Vi anser att man även bör undersöka möjligheten att dra ledningarna genom att borra ner dem under sundet likt VA-ledningarna. Så även på andra platser med höga naturvärden.

Alternativa dragningarna E och F genom Ormberget och Hertsölandet

Alternativ F förkastar avdelning miljö och bygg helt som alternativ på grund av att den går en lång sträcka genom orörd natur med betydande naturvärden och dessutom blir det ett tydligt ingrepp i upplevelsevärdena vid den viktiga målpunkt som Hertsöträsket utgör för det rörliga friluftslivet. Vi föredrar alternativ E, men även här behövs en naturvärdesinventering som visar var det finns olika naturvärden. Utifrån vad resultatet av inventeringen visar får man sen ta fram alternativ för dragning av ledningarna för att hitta den bästa lösningen med minsta möjliga påverkan på natur- och friluftsvärden.

Ledningsgatornas bredd och påverkan

Avdelning miljö och bygg ser att man i möjligaste mån samnyttjar dragning av kraftledningarna med VA-ledningarna eller med befintliga ledningsstråk för att minimera ingreppet i naturen. I och med att ledningsgatorna blir väldigt breda är det en fördel om möjlighet finns att samnyttja så mycket som det går av befintliga ledningsgator. Avdelning miljö och bygg behöver se detaljerade förslag/illustrationer på ledningsdragning och bredd på de olika delarna av ledningsgatorna för att kunna göra en bedömning av vilken påverkan det blir på naturvärdena och vad som kommer att försvinna. Detta för att i ett senare skede kunna handlägga en eventuell dispens.

Påverkan på landskapsbilden

Avdelning miljö och bygg anser att Vattenfall bör ta fram illustrationer för olika förslag hur landskapsbilden kommer att påverkas i områden där människor kommer att vistas eller där man ser ledningsstolparna och ledningsgatorna, t ex inom friluftsområden, vid Sinksundet/Revelsudden, vid bostäder. Detta på grund av att kraftledningsstolparna på vissa ställen kan komma att vara uppemot 45 meter höga, men också att ledningsgatorna med dubbla ledningsstolpar i trä kan bli uppemot 80 meter breda.

Övriga skyddsvärden

Det finns ett biotopskyddsområde intill naturreservatet på Ormberget som man bör ta hänsyn till. Man bör även ta hänsyn till strandskyddet.

Naturvärdesinventering

Avdelning miljö och bygg kommer att behöva betydligt mer detaljerade beskrivningar av påverkan på miljön och förslag på kompensationsåtgärder innan vi kan ta beslut om eventuell dispens. Vi anser att en inventering av naturvärdena behöver göras om det ej är gjort.

En fördjupad inventering av området vid Sinksundet/Revelsudden ska utföras enligt SIS-standard, enligt följande:

NVI på fältnivå, detaljeringsgrad; Detalj

Tillägg: Värdeelement (där eftersökta värdeelement ska vara: gamla lövträd, döende och döda grova lövträd samt andra strukturer som kan vara av betydelse för främst vitryggig hackspett – kan vara klenare död ved såsom döda grenar uppe i kronor på i övrigt friska träd).

Tillägg: Fördjupad artinventering (där eftersökta arter främst ska vara naturvårdsarter knutna till lövträd och död ved. Även fåglar, allmänt häckningar och specifikt spår efter födosök av vitryggig hackspett).

Inventeringen ska utföras under optimal säsong, vilket generellt är barmarksperioden men specifikt för häckfåglar vår/försommar.

Området som omfattas av den breda utvidgningen av alternativ E, ner mot Hertsövägen, inventeras om det inte är gjort avseende naturvärden. Här handlar det inte bara om att peka ut värdekärnor utan det bör vara en heltäckande kartering av naturtyper och naturvärden. Eftersom området i stora delar berör naturreservatet måste vi ha en helhetsbild av vilken sorts biotoper som påverkas även i de fall de inte bedöms som naturvärdesobjekt. Enligt SIS-standard betyder det åtminstone detaljeringsgrad Medel med tilläggen Naturvärdesklass 4 och Detaljerad redovisning av artförekomst.

Även strandskogen öster om bebyggelsen på Revelsudden längs alternativ D bör inventeras. Här har det gjorts fynd av åtminstone en väldigt exklusiv art (sälgtagging) som är knuten till lövbiotoper som då per definition har höga naturvärden.

Det här är nödvändiga underlag för att i detalj kunna välja linjedragning. Det kan i praktiken innebära att anpassa sig till enskilda träd eller hitta speciallösningar om det inte går på annat sätt.

Utformning och skötsel

Utformning och skötsel av kraftledningsgatorna genom reservatet bör så långt som möjligt verka kompensatoriskt för intrånget i naturmiljö och rekreativvärden. Det kan handla om att skapa rekreativstråk av olika slag eller andra anläggningar eller arrangemang samt att skapa och vårda biotoper som tillför naturvärden till reservatet.

Vid Sunderbyn föreslagna dragningar av ledningar alternativ A och B
Miljö- och byggnadsnämnden har tillsyn av verksamheterna som finns inom området där ledningsdragningen för alternativ A går. Avdelning miljö och bygg förordar alternativ A om detta kan göras så att ledningsdragningen inte påverkar verksamheterna allt för mycket eller tvärtom att verksamheterna inte påverkar ledningen. Vid alternativ B skulle man behöva gå i obruten terräng vilket är mycket sämre med tanke på naturvärdena.

Vid Revelsudden föreslagna dragningar av ledningar alternativ C och D
Här ser avdelning miljö och bygg att det finns för och nackdelar med båda alternativen, C och D. Man behöver göra en naturvärdesinventering framförallt för strandskogarna längs alternativ D, öster om bebyggelsen på Revelsudden och för Sinksunds-/Revelsuddsområdet för att hitta den bästa sträckningen, bland annat med tanke på var och hur man ska passera över Sinksundet/Revelsudden till Ormberget/Hertsölandet. Utöver det behöver man se på påverkan på odlingsmarken, samt att inte komma för nära nuvarande och kommande bostäder med tanke på elektromagnetisk strålning.

Beslutsunderlag

- Samrådshandlingen inklusive bilagor.
- Avdelning miljö och byggs förslag till beslut gällande avgränsningssamrådsyttrande över luftledningsdragning mellan Svartbyn och Hertsöfältet

Beslutet skickas till

Xxxxx Xxxxx

Alternativt:

Sweco Energy AB, Box 34044, 100 26 Stockholm